

ЕТИКА БІЗНЕСУ

Актуальність теми. Етика бізнесу встановлює правила врегулювання відносин між підприємцями, менеджерами, бізнесменами, та їх партнерами, клієнтами, працівниками, конкурентами та інше. Об'єктом дослідження є етика ведення підприємницької діяльності, що забезпечує зв'язки бізнесу з партнерами та діловим світом. Предметом дослідження є ціннісні та нормативні аспекти підприємницької діяльності. Метою дослідження є вивчення моральних, етичних, соціально-орієнтованих аспектів ведення бізнесу в інтересах зростання конкурентоспроможності підприємницької діяльності.

На нашу думку поняття етики бізнесу тісно пов'язано з філософським питанням сумісності бізнесу і моралі. Однак існує багато суперечливого у їх відношенні, тому у цієї сфері життєдіяльності існує специфічна мораль, вивченням якої займається саме етика бізнесу. Основні її завдання: вивчення особливостей моральної свідомості бізнесмена, розробка питань морального самовиховання.

ЕТИКА БІЗНЕСУ (грец. *ethika* < *ethos* – звичка, вдача; англ. *business* – справа, заняття) – система загальноетичних норм, правил поведінки суб'єктів підприємницької діяльності, їх взаємодії та спілкування.[1]

Проблема етики в бізнесі та державному управлінні для України є актуальною, й обумовлено це тим, що колись у нашій країні існувала система коренем якої була ієрархія. А у наш час розвиток бізнесу натрапляє на серйозні перешкоди, наприклад скептичне ставлення до етики, корупція, недобросовісність ділових та державних партнерів, непрофесійність персоналу, непрозорість законів і т. д. Тому ділова етика і етика бізнесу, сьогодні повинна втручатись у ділові відносини сучасних бізнесменів. Але, на жаль, контроль за дотриманням етичних правил за вимогами сьогодення (основними критеріями яких є: компетентність, досвідченість, уміння аналізувати, доступність і тактовність у спілкуванні, повага до особистості, допомога громадянам у вирішенні проблем), неможливо забезпечити за допомогою будь-якого контролюючого органу. Удосконалення морально-етичних норм бізнесу повинна забезпечувати належна освіта та виховання.

Тому останнім часом цілий ряд чинників призводить до зацікавлення бізнесменів нашої країни етичними питаннями. Адже спостерігається інтенсивне зростання боротьби за інвестиції у світовому масштабі. За допомогою ділової етики відбувається регулювання відносин між суб'єктами ринку за умов дотримання договірних зобов'язань та норм права.

Це стосується контрактних зобов'язань, покриття збитків при заподіянні шкоди, дотримання правил та норм при використанні торгових марок, реклами, захисті торгової та промислової власності, а також під час

домовленостей щодо спільної підприємницької діяльності. Також буває, що окремі норми ділової етики входять до умов деяких ділових договорів, таких як : сумлінне виконання та дотримання зобов'язань, розумні дії, тощо. Одна з найважливіших моральних норм, якою повинен керуватися бізнес є законність всіх ділових підприємств. Без поваги до закону в будь-якій розвинутій державі бізнес не може існувати.[3]

Ділова етика містить такі норми поведіння підприємця:

- в основі бізнесу повинне лежати не тільки прагнення збільшити капітал, але й загалом бажання приносити користь іншим (суспільству);
- поважати професіоналізм і компетентність. Розуміти і підтримувати тих, хто хоче й вміє працювати, прагне до самореалізації;
- розуміти необхідність чесної конкуренції, шанобливо ставитись до інших підприємців. Поважати закони, державну владу, власність, соціальний порядок;
- прагнути до нововведень, цінувати культуру й освіту, брати активну участь у розвитку науки й техніки, виступати на підтримку екології;
- приймати остаточне рішення самостійно, не перекладаючи відповідальність на інших;
- планувати роботу так, щоб вона не йшла всупереч з особистими цілями співробітників;
- із терпінням відноситись до недоліків інших, ніколи і нікого не принижувати. [1]

Підприємницька діяльність неможлива без численних контактів з людьми, вона не розрахована на роботу «поодиноці». Тому культурне суспільство висуває до бізнесмена, як до особистості, що займається почасти і «суспільно-контактною» роботою, особливі вимоги до стилю його роботи, соціального вигляду, характеру спілкування з оточенням. Як не прикро, але вітчизняні підприємці ще не влилися в єдину систему правил взаємин між людьми у сфері підприємництва. Будемо сподіватися, що співвітчизники - підприємці візьмуть на озброєння досвід закордонних бізнесменів, бо суспільство історично прагне до демократії й бізнесу, ринкова економіка є необхідним компонентом для реалізації цієї мети. Сама ж мета цілком пов'язана з мораллю, оскільки цінності демократії, що визначають пріоритетними природні права людини стосовно держави, і є політичний корелят моральних цінностей.

Висновки. Дотримання підприємницького етикету, культура спілкування, доскональне знання своєї справи, ввічливість, коректність, почуття міри у всьому та інші «атрибути» ділової людини – гарантія успіху в підприємницькій діяльності

Список використаних джерел

1. Ділова етика як основа бізнесу. Освіта.UA. веб-сайт: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/10766/>
2. Етика бізнесу. Етика сьогодні. Актуальне про етику і мораль. <http://www.etica.in.ua/etika-biznesu/>
3. Котвіцька А.А., Чмихало Н.В. ЕТИКА БІЗНЕСУ. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/8098/etika-biznesu>